

5. Вакуленко М.С. Інтегрування завдань з рідної мови й читання / М.С. Вакуленко // Початкова школа – 1994. - №6 – С.8 – 11.
6. Вегера Н.С. Інтегровані уроки в початковій школі /Н.С. Вегера. – Тернопіль-Харків: Ранок, 2010.- 16 с.
7. Григорчук А., Луцкай Ю. Інтегровані уроки мови як засіб формування мовленнєвої компетентності учнів/А.Григорчук, Ю.Луцкай// Початкова школа.– 2009- №3 – С. 75-80.
8. Комар О.А., Лобановська О.М., Лаптева Л.Ф. Проводимо інтегровані уроки / О.А. Комар // Початкова школа – 1996. – №1. – С. 16 – 18.
9. Кондратюк О. Нестандартні уроки в початковій школі/ О. Кондратюк. – 2-ге вид., без змін – К.:Вид. дім «Шкільний світ», 2006. – 128 с.
10. Кушка Я.С. Методика музичного виховання дітей / Кушка Я.С. – Вінниця, 2007 – 216 с.
11. Михайлова О. С. Интеграция как методическое явление /О.С Михайлова // Фестиваль педагогических идей «Открытый урок». – 2004 – №8 – С.25-28.
12. Пометун О.С. Інтегровані технології навчання: теорія, практика, досвід / О.С.Пометун – К:АПН, 2002 – 225с.
13. Холоденко В.О. Розвиток творчої активності молодших школярів у процесі інтеграції різних видів музичної діяльності : автореф. дис. канд. мистецтвознавства / В.О. Холоденко . – К., НМАУ ім. П. І. Чайковського – К., 2000. – 25 с.
14. Юдіна Н.О. Особливості структури мотивації молодших школярів при інтегрованому навчанні / Н.О.Юдіна // Практична психологія та соціальна робота. – 2008, - №9. - С.46-51
15. Юсов Б.П. Взаимодействие и интеграция искусств в полихудожественном развитии школьников / Б.П.Юсов. – Луганск, 1990. – 175 с.

Я. Шевцова,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник – доцент М.Вацьо

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ФОЛЬКЛОРУ

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку української державності особливого значення набуває питання формування патріотичних почуттів та національної свідомості підростаючого покоління. У «Національній доктрині розвитку освіти» зазначається, що «патріотичне виховання має здійснюватися на всіх етапах навчання дітей та молоді, забезпечувати всебічний розвиток, гармонійність та цілісність особистості, розвиток її здібностей та обдарувань, збагачення на цій основі інтелектуального потенціалу народу, його духовності й культури...» [3, с. 23].

До проблем патріотизму зверталися корифеї вітчизняної педагогіки Г. Ващенко, О. Духнович, А. Макаренко, С. Русова, Г. Сковорода, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін. У своїх працях вони висвітлювали актуальні для свого часу проблеми розвитку почуття патріотизму у дітей та

молоді, висували ідею виховання «свідомого» громадянина, патріота своєї Батьківщини.

Метою статті є обґрунтування вагомості використання українського музичного фольклору у вихованні патріотичних почуттів дітей старшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Дошкільне дитинство є надзвичайно важливим періодом у становленні особистості. Саме в цьому віці в дошкільника закладаються першооснови свідомості й самосвідомості; розпочинається процес національно-культурної ідентифікації, а саме усвідомлення себе як частини великої і давньої нації.

Важливим завданням патріотичного розвитку в закладах дошкільної освіти є прищеплення вихованцям чіткого усвідомлення національної самоідентичності, що проявлятиметься у знанні дітей власної історії, культури, звичаїв та традицій свого народу.

Патріотизм – це природна прихильність і любов до рідної землі, мови, культури; глибоке моральне почуття, показник і виразник найвищих проявів духовного світу людини [2, с. 2]. Патріотичне виховання – це сфера духовного життя, яка проникає в усе, і чого пізнає, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина, яка формується [2].

Метою патріотичного виховання є формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття любові до власної землі, родини, держави, пошани до видатних історичних діячів, готовності до виконання громадянських та конституційних обов'язків.

Для патріотичного виховання дітей дошкільного віку важливо правильно визначити віковий етап, на якому стає можливим активне формування у вихованців патріотичних почуттів. Найсприятливішим для початку систематичного патріотичного виховання є середній дошкільний вік. У цьому віці активізується інтерес дитини до соціуму, суспільних явищ. Пізнаючи традиції, народну мудрість, народну творчість (пісні, казки, прислів'я, приказки) діти поступово отримують цілісні уявлення про своєрідність українського народу. Одним із найпотужніших засобів виховання патріотичних почуттів підростаючого покоління є фольклор. Він являється енциклопедією життя народу, свідченням його духовної сили і краси.

Український дитячий музичний фольклор – це цікавий, доступний, багатофункціональний матеріал для виховання дітей дошкільного віку. Його сутність полягає в наданні дитині перших відомостей про оточуюче середовище, передачі суспільних моральних цінностей і культури свого народу через прості форми фольклорного матеріалу [4].

Особлива роль у вихованні підростаючого покоління відводиться колисковій пісні. Колискова пісня – це перша пісня, яку дитина чує від найближчої і найдорожчої для неї людини – її матері. Основною функцією є

заколисування. Співаючи колискову, мати висловлює найзаповітнішу мрію, сподівання, бажаючи дитині довгого щасливого життя, передає їй найважливіші культурні коди.

Цей фольклорний жанр позначений високим поетичним світосприйняттям, глибиною мелодійного звучання, багатством образів. Колисанки водночас є і першими уроками, що в доступній формі знайомлять дитину з побутовими речами й моральними цінностями, заохочують до працелюбності, порядку, доброти і справедливості. Колискові викликають захоплення своєю простотою, безпосередністю, ніжністю. У них віддзеркалено найвищі, найглибші людські почуття. Характерною їх ознакою є те, що вони здебільшого не багатослівні – дві-три строфи. Проте завжди містять глибокий зміст, постійно присутня дія, твориться картина життя.

У закладі дошкільної освіти ознайомлення з піснями відбувається під час музичних занять, сюжетно-рольових ігор, а також при підготовці до тематичних розваг. Знання колискових діти можуть використовувати у різних видах ігрової діяльності.

Слухання та виконання дошкільнятами колискових пробуджують у дітей численні емоції, формують патріотичні почуття, уяву, національне світовідчуття і мислення. Також вони вчать дітей розуміти зміст слів як певного об'єднання звуків. Колискові пісні постають могутнім засобом пробудження і розвитку національної самосвідомості, патріотизму і гуманізму підростаючого покоління.

На нашу думку, корисним є і залучення старших дошкільнят до української народнопісенної творчості через ознайомлення їх з давньослов'янськими календарними обрядами. Завдяки своїм художнім особливостям календарно-обрядові пісні можуть бути використані в музично-естетичному та патріотичному вихованні дітей дошкільного віку. Дошкільнятам можна запропонувати дитячі веснянки та гаївки, у тематиці яких домінують вітання весняних птахів, вирощування злакових і городніх культур, дерев.

У дошкільному віці рекомендовано вчити веснянки та гаївки з музичним супроводом. Веснянки та гаївки – це дуже давня народна творчість, що характеризує наше далеке минуле, тобто нашу первісну культуру. Вони мають надзвичайну цінність і є нашою праісторією, свідчать про життя наших предків, тому заслуговують на збереження і впровадження в освітній процес ЗДО з метою патріотичного виховання дітей [4].

Справжньою скарбницею нашого народу, яку потрібно глибоко пізнавати, є колядки та щедрівки. Колядки та щедрівки викликають у дітей радість, бадьорість, формують оптимістичне світосприймання. У дошкільнят виникає бажання втілювати в життя те, про що вони співають. Під впливом різдвяних пісень, колядок і щедрівок люди стають добрішими, справедливішими,

милосерднішими. Дошкільнята переконуються в тому, що колядки і щедрівки збагачують людей глибокими душевними та духовними якостями, гордістю за свій рідний край.

До числа творів, які вивчались, входили: колядки, щедрівки, веснянки, купальські й жниварські пісні: «Вийди, вийди, сонечко», «Подояночка, «Ми кривого танцю йдемо», «Вийди, вийди, Іванку», «Щедрівочка щедрувала», «Коляд, коляд, колядниця», «Вийшли в поле косарі», «Кругом, женчики, кругом», «А вже весна» та інші. Виховуючи дітей дошкільного віку на матеріалі українського фольклору, ми розвиваємо у дітей патріотичні почуття, позитивне емоційноціннісне ставлення до вітчизняної культури, відчуття відповідальності за збереження культурної спадщини. Висновок. Фольклор пробуджує любов до життя, рідної землі, до культурних надбань українського народу та усвідомлення себе як громадянина своєї держави.

Література

1. Вовк Т. Патріотичне виховання дошкільників на музичних заняттях / Т.Вовк // Музичний керівник. – 2015. – №3. – С.4-7.
2. Гавриш Н. Національно-патріотичне виховання у ситуації соціального неспокою: змінюємо підходи / Н. Гавриш, К. Крутій // Дошкільне виховання. – 2015. – №8. – С.2-7.
3. Національна доктрина розвитку освіти у XXI столітті // Освіта України. – 2001. – №1. – С.22-25.
4. Семенов О. Український фольклор : навч. посіб. / О. Семенов. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2004. – 254 с.

О.Шикирінська,

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти

Вінницького державного педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ХУДОЖНЬОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ МИСТЕЦЬКИХ ТВОРІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Постановка проблеми. Професійна освіта майбутніх учителів початкових класів відбувається в процесі вивчення фахових дисциплін, спрямованих на підготовку студентів до здійснення мовленнєвого, музичного, художнього розвитку молодших школярів, уможливаючи готовність майбутніх педагогів забезпечувати цілісний розвиток особистості дитини. Мистецька підготовка студентів передбачає спілкування з художніми творами та має стати надбанням внутрішнього світу майбутнього вчителя, удосконалити систему його ціннісних орієнтацій і уявлень. Адже, соціальна значущість мистецтва визначається рівнем впливу художніх образів на внутрішній світ